

Asia: VN/14657/2025

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan, että kotihoidon tuen maksamisen edellytykseksi säädettäisiin kolmen vuoden asumisaikavaatimus perheen molemmille vanhemmille. Yhden vanhemman perheissä asumisaikavaatimus koskisi lapsen kanssa asuvaa vanhempaa. Asumisaikavaatimuksen täyttymistä edellytettäisiin myös lapsen kanssa asuvalta muulta huoltajalta ja vanhemman tai muun huoltajan avio- tai avopuolisolta. Kotihoidon tukea ei siis lähtökohtaisesti maksettaisi, jos lapsen perheeseen kuuluva vanhempi, muu huoltaja tai vanhemman tai muun huoltajan avio- tai avopuoliso on asunut Suomessa alle kolme vuotta 16 vuotta täytettyään.

Esityksellä toteutettaisiin pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukainen niin sanottu kotihoidon tuen Norjan malli. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2026. Lain voimaantullessa maksussa oleviin tukiin ehdotetulla muutoksella ei olisi vaikutusta.

SAKn lausunto:

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry vastustaa hallituksen esitystä.

Esityksellä tavoitellaan hiljattain maahan tulleiden pienten lasten vanhempien nykyistä nopeampaa kotoutumista sekä lasten yhteiskuntaan integroitumista ja kotimaisen kielen oppimista. Tavoitteena

on, että vähemmän kuin kolme vuotta Suomessa asuneet pienten lasten vanhemmat valitsisivat lapsen hoitomuodoksi nykyistä useammin varhaiskasvatukseen osallistumisen ja, että vanhemmat ohjautuisivat nykyistä enemmän kotoutumispalveluiden piiriin.

SAK pitää tavoitetta lasten yhteiskuntaan integroitumisesta ja kotimaisen kielen oppimista sekä vanhempien ohjautumista kotoutumispalveluiden piiriin tavoiteltavana. Hallituksen esityksessä ehdotettu kolmen vuoden asumisaikavaatimus ei ole kuitenkaan yhdenvertainen eikä tehokas keino tavoitteen saavuttamiseksi.

Hallituksen esityksen arviot ehdotusten työllisyys- ja käyttäytymisvaikutuksista sisältävät merkittäviä epävarmuuksia. Tämä johtuu käyttäytymisvaikutusten arvioimisen vaikeudesta. On keskeistä kuitenkin huomata, että Norjassa vastaavan lain vaikutukset työllisyyteen ja kotoutumiseen ovat olleet vähäisiä. Norjassa myös vaikutukset varhaiskasvatukseen osallistumiseen olivat vähäisiä. On siis kyseenalaista, voidaanko hallituksen esityksellä saavuttaa toivottuja lopputuloksia.

Esityksellä on vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon. Esityksen vaikutukset kohdistuvat enemmässä määrin naisiin, koska merkittävä enemmistö kotihoidon tuen saajista on naisia. Esityksessä arvioidaan muutosten vaikuttavan positiivisesti naisten työmarkkina-asemaan sekä taloudelliseen itsenäisyyteen. SAK kannattaa naisten aseman parantamista, mutta on kyseenalaista, että tasa-arvoa edistetään lähinnä melko pieneen joukkoon kohdistuvalla etuusleikkauksella ilman riittävää tukea kotoutumiseen ja työllistymiseen muilla keinoin. Naisten työllisyyttä tulee edistää laaja-alaisesti esimerkiksi vähentämällä perhevapaa- ja raskaussyrjintää, parantamalla työllisyyspalveluita sekä osaltaan uudistamalla koko lastenhoitotukijärjestelmää. Esitys sisältää ongelmia myös yhdenvertaisuuden kanssa, koska sillä rajataan vain maahanmuuttajien vapautta valita pienten lasten hoidon järjestäminen.

SAK kiinnittää huomiota myös siihen, että hallituksen esityksellä murretaan kotihoidon tuen periaatetta universaalista perhe-etuudesta. Tämä on muutos suomalaisen perhepolitiikan periaatteisiin.

Hiljattain maahan tulleiden pienten lasten vanhempien nykyistä nopeampaa kotoutumista sekä lasten yhteiskuntaan integroitumista ja kotimaisen kielen oppimista tuetaan parhaiten parantamalla kotoutumispalveluita. Maahanmuuttajien integroitumista yhteiskuntaan tulee tukea etuusleikkausten sijasta. SAK pitää tärkeänä, että työllisyyspalveluiden, kotoutumispalveluiden ja varhaiskasvatuspalveluiden resursseja vahvistetaan. Esimerkiksi kotimaisten kielten opetusta tulee lisätä sekä kotoutumiskoulutuksessa, koko koulutusjärjestelmässä että työnantajien kustantamassa henkilöstökoulutuksessa.

Lastenhoidon tukien järjestelmä tarvitsee uudistusta, jotta voidaan paremmin tukea erityisesti äitien työllisyyttä. Kotihoidon tukea tulisi uudistaa osana vanhempainvapaita niin, että etuusjärjestelmä

tukee erityisesti naisten työllisyyttä, työn ja perheen yhteensovittamista sekä ottaa huomioon lapsen edun mukaisen hoivantarpeen. Kotihoidon tuen uudistamisella voidaan vaikuttaa myönteisesti myös kaikkien alle 3-vuotiaiden lasten varhaiskasvatukseen osallistumiseen.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Vanhala Laura  
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry